СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. No. 212. Jersey City, N. J., Wednesday, September 11, 1929. VOL. XXXVII. Ч. 212. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 11. вересня, 1929. THREE CENTS.

ПОЧИНАЮТЬ ДЕБАТУ В СЕНАТІ НАД ТАРИФОЮ

СЕНАТОРИ ВЕДУТЬ ОБСТРУКЦІЮ.

ВАШИНГТОН, 10. вересня. — Перший день дебати над митовим законом, що почалася в сенаті вчора, викликав завзяту виміну думок. Станули проти себе: з одного боку, сенатори Смут і Рід з Пенсилвенії, з другого, сенатори Блейн, Симонс і Барклі.

Дебата велася довкола внеску сенатора Симонса, щоби фінансова комісія видала до публичного відома факти про доходові податки великих корпорацій, які побиваються за підняттем тарифи на заграничні мита.

Остаточно сенатор Смут закинув внескодавцеви і його прихильникам, що своїм внеском та дебатою хочуть вони не вияснювати справу, але вбити зовсім дебату обструкцією.

ҐАСТОНСЬКИЙ ПРОЦЕС ЗНОВА ПЕРЕРВАНО.

ОДИН ПРИСЯЖНИЙ ЗБОЖЕВОЛІВ.

ШАРЛОТ (Норт Каролайна), 10. вересня. — Розправу проти 16 радикальних юнійних аґітаторів, обжалованих за вбийство начальника ґастонської поліції Ейдерголта, знова перервано, бо один з присяжних суддів збожеволів.

Сталася ся пригода Джозефови Кембелови, торговцеви газет. Його досі вважали за троха дивачного, але добродушного чоловіка. Аж учора рано, йдучи з готелю до суду, він став викрикувати як ненормальний чоловік, що всіх підсудних треба вивішати, і таке инше.

Коли судді донесено про захованне Кембела, суддя Бернгил розвязав лаву присяжних суддів та уневажнив усю дотеперішню розправу, заявляючи, що за якийсь час буде визначена нова розправа.

Збожеволілого присяжного осаджено в домі божевільних. Другі присяжні винують за сей випадок божевілля прокураторію, котра виставила на розправі фігуру вбитого начальника поліції; се мало так сильно потрясти нервовою системою Кембела, що він аж утратив контролю над своїм умом.

Допитувані ґазетярами присяжні зізнали, що пять з них готові були звільнити обжалованих від усякої вини; вони думали, що прокураторія не має добрих доказів на підтвердженнє своїх закидів.

МОСКОВСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕНОСИТЬ ДВІ АМЕРИКАНСЬКІ ФАБРИКИ В РОСІЮ.

МАЮТЬ ВИРОБЛЯТИ ГОДИННИКИ Й БУДИЛЬНИКИ.

НЮ ЙОРК, 10. вересня. — Амторґ Трейдинґ Корпорейшен, яке веде торговлю між Росією й Америкою, каже, що совітський трост прецизної машинерії вже викінчує переговори з американськими фабрикантами годинників і будильників про перенесення в Росію їх фабрик.

Ходить тут о фабрики Аксонія Клак Ко. в Бруклині, Ню Йорк, та Дюбер-Гемпден Воч Ко. в Кантоні, в стейті Огайо. Фабрики мають бути перенесені до Москви й там виставлені назад. Після пляну, мають вони виробляти в рік: міліон дешевих годинників, міліон будильників, пів міліона стінних і електричних годинників та 200,000 кращих годинників.

ЖИВІ СМОЛОСКИПИ.

СМЕРТЬ ТРОХ РОБІТНИКІВ ВІД ГОРЮЧОЇ НАФТИ Й ҐАЗОЛІНИ.

ВИНК (Тексас), 10. вересня. — У купальняній кімнаті нафтового підприємства Републик Ойл Ко. вмивалося вчора вечером трох робітників. Працювали вони були цілий день коло нафтового шибу й ціла їх одіж, лице й руки були вкриті ропою. Щоб обмитися від ропи, вони пілляли руки ґазоліною. Нагло коло огрівача в кімнаті скочила іскра. В мент занялася на робітниках одіж. Один з них згорів на місци, двох других, страшно попечених, відставлено до шпиталю, де вони померли серед тяжких мук.

ФЕДЕРАЦІЯ ЦЕРКОВ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЖИДАМИ.

ЗАКЛИКУЄ АМЕРИКАНЦІВ ДОПОМАГАТИ ЖЕРТВАМ ПАЛЕСТИНСЬКИХ ЗАВОРУШЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 10. вересня. — Федеральна Рада Церков Христа виступила з публичним закликом до Американців помогти палестинським Жидам покрити втрати заворушень у Єрусалимі й околиці. Рада недвозначно заявляється за палестинськими Жидами.

Зараз першого дня Рада зібрала 54,000 долярів з верхом. Думає вона зібрати на сю ціль 662,000 долярів.

ВИЛОВЛЮЮТЬ НЕПРАВНИХ ІМІҐРАНТІВ.

СИРАКЮЗ (Ню Йорк), 10. вересня. — У місцевому суді засуджено нині 17 чужинців, які перейшли границю Злучених Держав без відповідного дозволу. Кождого з них засуджено на вязницю від кількох тижнів до 6 місяців та на депортацію по відбуттю кари.

ВБИЙСТВО ІМІҐРАЦІЙНОГО УРЯДНИКА В МЕКСИКУ.

МАРФА (Тексас), 10. вересня. — На границі між Злученими Державами й Мексиком погиб учора Майлз Сканел, помічник федерального іміґраційного інспектора. Його тіло найдено на березі ріки Ріо Ґранде з підрізаним горлом.

Довкола місця, де його найдено, були сліди завзятого бою. З огляду на те, що при тілі не найдено револьвера ні ланцюшків до ковання арештованих, поліція догадується, що Сканела вбив якийсь еміґрант, котрий хотів дістатися через границю й попав у руки Сканела. Можливо, що арештованого визволили його товариші, які й убили іміґраційного інспектора.

Поліція допускає, що виновники втекли через границю до Мексика.

ЗАГИНУВ КОРАБЕЛЬ З ПАСАЖИРАМИ.

По відомостям з Фінляндії на кораблі Куру, що затопився в озері, загинуло 72 пасажирів, хоч думають, що це ще не повний підрахунок. Двоє пасажирів з 23, котрі були врятовані з пароплава, умерли в шпиталі. Пошукування трупів загинувших провадиться далі.

ЛЬВИ ПОТАНІЛИ.

Досі за одного африканського льва треба було заплатити 10 тисяч золотих, а тепер можна купити льва за 2 тисячі. Ціни на льви впали тому, що цього року штучна годівля львів на спеціяльних фармах африканських дала великі урожаї на левинята. А як товару більше, то він дешевший.

ВУФКУ ПОЧАЛО ВИГОТОВЛЯТИ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ.

Управа ВУФКУ почала орґанізацію виготовлення звукових фільм. До Москви та Ленінграду відряджено співробітників, що обізнаються з досягнень, які є в цій галузі, і складуть умови з трестом слабих токів на постачання ВУФКУ потрібної апаратури. На київській кіно-фабриці є павільйон, якого мають пристосувати до роботи по звуковому кіно. Якщо досліди будуть вдалі, в жовтні відкриють спеціяльні звукові кіно-театри в Київі та Харкові.

НОВІ ЗЛИВИ В ГАЛИЧИНІ.

Надмірні дощі знову впали на нашу землю. Були між ними й градові бурі. По ріжних селах град знищив збіжа, а громи вбили та приголомшили кільканацять людей. Двоє селян убитих у Лановицях біля Самбора, дві селянки у Верховинцях (Копичинці), двоє селян ранених у Керничках біля Гусятина, у Віднявках (Теребовля) вбита селянка, в Товстім убитий Йосиф Сенюк, у Чабарівці ранена одна селянка. Крім цього згоріло від громів багато хат і стоділ. Над Чортковом обірвалась хмара і залила 19 домів. Потоки й ріки в ріжних повітах виплили з берегів.

НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ.

Щоб розвязати головні плянування нового індустріяльного міста навколо Дніпрельстану, відбулася нарада комісії Наркомвнутрсправ у складі визначних професорів, академиків та архітектів, яка приїхала до Запоріжжя. Тепер накреслено розміщення основних елементів пляну промислово-заводського комбінату, але досі не відома межа майдану й остаточне розплянування на ньому заводів. Також досі не виявлено, де будуть розташовані заводи републиканського і місцевого значіння. Майбутнє індустріяльне місто складатиметься з ряду містечок: промислових, санітарних, лікарських, військових, тощо. На правому березі передбачається розташувати курортні та дачні місця. Майбутнє місто буде цілком забепечене комунальними послугами у першу чергу водопостачанням та каналізацією. Нарада вирішила зорґанізувати спеціяльне бюро при Наркомвнутрсправ для плянування міста, запросивши до бюра високо кваліфікованих спеціялістів.

ДРАМА В ПОДРУЖОМУ ТРИКУТНИКУ.

Дмитро Ворчук з Печеніжина вбив сокирою Василя Ворчука, котрий мав любовні зносини з жінкою Дмитра, Доцею. Відтак сам віддався в руки поліції, кажучи, що довше такого подружого пекла терпіти не міг.

СТРАШНИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС ПРОГУЛЬКИ.

Підчас одної прогульки в косівські гори трапився страшний випадок. К. Ґжибовський зі Львова, котрий проводить ферії в Кутах, дав свій набитий бравнінґ Анні Абрагамовичівній, а ця, оглядаючи його, в наслідок неосторожности спричинила стріл, вбиваючи на місці свою кузинку Анну Лазаревич.

ПРОЄКТ МІЖНАРОДНЬОЇ ВАЛЮТИ.

Арґентинські товариства приятелів Союзу Народів предложили президії ґаґської репараційної конференції проєкт, згідно з яким майбутній репараційний банк повинен випустити власну міжнародню золоту монету.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА У ЛЬВОВІ.

В неділю, 4-го серпня, військовий літак підчас лету в наслідок дефекту мотору упав на копулу костела в Левандівці. Копула знищена цілковито, рівнож потрощений і літак. Двох летунів важко ранених перевезено до військової лічниці.

СТРАЙКОВА БОРОТЬБА ТРЕВАЄ ДАЛЬШЕ.

Помимо нагінки зі сторони польської влади на страйкуючих, страйковий рух не то не припиняється, але поширюється.

В Перемишлянщині, в селі Задвіря, застрайкувало около 400 робітників.

В Жидачівщині, на обшарах дідича Скарбка застрайкувало 6 сіл. Вибраний страйковий комітет арештовано.

В Ходорівщині почався страйк рільних робітників в селах Підністряни, Залезці, Чарторня і Жирава.

В Богородчанах Старих, в добрах станиславівського епископа Хомишина почався страйк рільних робітників. Епископ відкинув домагання робітників і намагається зломити страйк страйколомами.

В Стрийщині страйкують селяне сіл: Жилуні, Лукавиця, Семигинів і Горянки.

В Дрогобиччині страйкують у добрах ґрафа Бельського робітники з Рихтич і Добрівлян. Поліція арештувала провідників страйку.

В Тернопільщині почався страйк у районі Лука Велика.

В Бобреччині страйк поширився так, що страйкує тепер 10 сіл. Робітники села Звенигород уладили демонстрацію. Поліція хотіла демонстранвтів розігнати, але це їй не вдалося. Відтак арештувала 10 осіб.

В Кремянеччині страйкує 6 сіл, помимо цього, що страйколоми працюють під охороною поліції.

Під Белзом застрайкували цегольняні робітники, домагаються 4% підвишки.

ЖІНКА ПОСАДНИКОМ МІСТА.

В місті Хенцини, в келецкому повіті, вибрано вперве в Польщі жінку, п. Квятковську, посадником міста.

ЛІТАК УПАВ НА ЦЕРКВУ.

Кілька днів тому впав літак, котрий відбував пробний лет, на церкву в Бромвіч, в Англії. Літак перебив дах і впав на вівтар. Костел згорів цілковито, летун чудом вирятувався.

ПОЧТА „ЕКСПРЕСОМ".

Стокгольм (столиця Швеції) дозволив собі на одну немабияку новинку. Мешканці цього міста можуть телефонічно замовити з почти почтаря-післанця, який негайно заносить листи та пакети на вказану адресу. Ціна такої „експресової" почти дуже низька.

УТВОРЕННЯ РИБНОГО ТРЕСТУ НА УКРАЇНІ.

Щоби поліпшити експльоатацію рибного господарства на Україні, Економічна Нарада ухвалила зорґанізувати Державний Рибний Трест, що в своїй виробничій діяльности має спиратися на рибальську кооперацію.

Перед новим трестом та рибальською кооперацією уряд ставить такі головні завдання: в 1929—30 р. довести улов риби до 45,833 тон а в 1930—31 р. до 63,300 тон.

Для цього треба відновити всі покинені морські та річкові рибні участки на побережах Озівського і Чорного морей, а також Дніпра та Бога, відновити всі завмерлі прибережні чорноморські лимани й озера, шляхом сполучення їх безпосередно з морем.

ПЛЯНУВАННЯ „ВЕЛИКОГО ЗАПОРІЖЖЯ".

У Харкові відбулося друге засідання наради в справі плянування майбутнього „Великого Запоріжжя". Нарада вислухала думку комісії експертів, що виїздила на місце плянування майбутнього Запоріжжя.

Комісія прийшла до висновку, що, плянуючи Запоріжжя, насамперед треба розвязати питання архітектурно-плянувального оформлення міста, провести здіймання, розвязати питання про залізничий вузол Запоріжжя, про каналізацію й водопостачання міста. Нарада погодилася з думкою комісії експертів, що розвивати й плянувати місце треба насамперед на лівому березі Дніпра, а потім — на острові Хортиці. Нарада ухвалила просити ВРНГ СРСР запропонувати Ленінградській філії Дніпромезу розплянувати до I/X, 1929 р. заводи промкомбінату, щоб можна було остаточно визначити площу для міського будівництва.

Крім того ухвалили просити також, щоб Дніпромез негайно розвязав питання про заводську пристань, та щоб можна було почати будівництво її 1920 року. Нарада звернула увагу Уповнаркомшляхів УСРР на те, що треба негайно опрацювати питання про залізничий вузол міста Запоріжжя. До участи в роботі ради ухвалили притягти зацікавлені урядництва, радянських і чужоземних спеціялістів, а також широкі робітничі маси.

НОВІ АРЕШТИ УКРАЇНЦІВ У ГАЛИЧИНІ

ПОЛЯКИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ УКРАЇНЦІВ У ЗАМАХУ НА ЖИТТЯ МІНІСТРА ФІНАНСІВ КВЯТКОВСЬКОГО.

ВАРШАВА (Польща), 10. вересня. — По відомостям зі Львова польська поліція перевела там масові арешти серед Українців, а головно між українськими студентами. Причиною арештів послужив замах на житя міністра фінансів Квятковського, котрий приїхав до Львова на відкриття торгів. Так офіційно подає львівська поліція.

БОЇ НА МАНДЖУРСЬКО-СИБІРСЬКОМУ КОРДОНІ.

РОСІЯНЕ ПОЧАЛИ НАСТУП НА КИТАЙСЬКУ ТЕРИТОРІЮ. В БАГАТЬОХ МІСЦЯХ ТОЧАТЬСЯ УПЕРТІ БОЇ. РОСІЯ ОБВИНУВАЧУЄ КИТАЙ У НАПАДАХ НА ЇЇ ТЕРИТОРІЮ.

МУКДЕН (Манджурія), 10. вересня. — Радянська Росія тепер веде війну з Китаєм, не проголошуючи її офіційно. Закінчивши переґруповання та орґанізацію армії на китайському кордоні під командою Блюхера, большевики в неділю рано розпочали наступ на китайську територію майже по всьому фронті від стації Манчулі до стації Погранична. Найзавзятіші бої точаться в районі цих двох стацій.

Російська артилерія та численні літаки бомбардували залізничі стації та залізницю й наробили багато шкоди, частково зруйнувавши стаційні будинки, залізничі тори та знищивши ваґони й паротяги.

Після упертих боїв майже скрізь атаки російської армії Китайці відбили з великими стратами з обох сторін. Китай спішно перекидає нові війська до Манджурії на російський кордон. В Квірині тепер зібралися китайські ґенерали на військову нараду, числячися з фактом розпочаття Москвою війни без формального оголошення її. Цивільне населення прикордонної смуги і з ближчих міст до фронту переселюється в глибину Манджурії.

МОСКВА (СССР), 10. вересня. — Комісаріят закордонних справ стверджує, що російська армія розпочала військову акцію на манджурському кордоні, щоби припинити китайські та білоґвардейські напади на радянську територію. Большевики передали через німецьке правительство китайському правительству ноту, в якій вони складають всю вину за розпочаття війни на Китай, що допустився провокаційних нападів на радянську територію.

ХАБАРОВСЬК (Росія), 10. вересня. — Радянська військова влада заявляє, що вона викрила замінування пливаючими мінами ріки Амура та Сунґарі при їх злиттю. Це свідчить про те, що Китай вже давно приготовився до війни.

ФЕДЕРАЦІЯ ЕВРОПИ.

БРІЯН СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО ЗА РІК ПРО ЦЕ БУДУТЬ ГОВОРИТИ ДЕТАЛЬНО В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 10. вересня. — На урочистому обіді з нагоди заложеня угольного каменя під будинок Ліґи Націй Бріян виголосив промову, в якій підніс, що він скоро опрацює докладний плян створення федерації европейських держав. Цей плян розішлеться всім державам на обговорення.

Він сподівається, що за рік, у вересні, коли знову збереться Ліґа Націй на своє річне засідання, вже можна буде справу федерації обговорити докладно. Його гадку підпирали також инші промовці, а особливо англійський міністер справ закордонних, Гендерсон, німецький — Штреземан, австрійський канцлер та инші.

НАПРУЖЕННЯ В ПАЛЕСТИНІ.

ЖИДИ БОЙКОТУЮТЬ АРАБІВ-ТОРГОВЦІВ. ОБВИНУВАЧУЮТЬ АРАБІВ У ЗАТРОЄННЮ ОВОЧІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина), 10. вересня. — Хоч офіційно повідомляють, що в Палестині наступив спокій, всеж відносини між Арабами й Жидами залишаються напруженими. В деяких місцях доходить до ріжних непорозумінь між Арабами та Жидами, що кожної хвилини загрожують вилитися в нові заворушення.

Жиди обвинувачують Арабів-торговців, що нібито вони затроюють овочі, які продають Жидам. Роблять це вони в пімсту за те, що Жиди почали бойкотувати арабських продавців.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ ЖИДІВ.

МОСКВА (СССР), 10. вересня. — В ріжних містах Росії, з зокрема в Київі, Одесі, Харкові, тощо, відбуваються мітінґи робітників у фабриках та заводах. На мітінґах ухвалюються резолюції протесту проти „британського імперіялізму в Палестині" та проти жидівського сіонізму.

Місцями робітники призначають половину свого денного заробітку на допомогу Жидам, але не в Палестині, а на утворення нової кольонії в Біджан, на Далекому Сході.

ПЕРШИЙ ПОСОЛ.

ТОКІО (Японія), 10. вересня. — Перший раз в історії до Японії прибув канадійський диплоьматичний посол Герберт Марлер. Таким чином Канада входить у безпосередні дипльоматичні зносини ще з одною державою, зберігаючи притім нерозривний звязок з британською імперією. Канада має жваву торговлю з Японією та инші економічні інтереси, що лучать їх між собою.

„ДОКТОР ЕКЕНЕР" ГОТОВИЙ ДО ЛЕТУ.

БЕРЛІН (Німеччина), 10. вересня. — Так назвала німецька компанія Люфтганза свій найбільший літак, що буде літати між Европою й Південною Америкою. В першу подорож цей літак вибереться цими днями.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ

Сими днями починається в американських школах новий шкільний рік. Міліони дітвори обох полів попливе до шкільних будинків, щоби запастися новим знанням, потрібним у новому, складному життю.

Серед сих міліонів будуть і діти українських іміґрантів. Будуть вони передовсім між молодіжю публичних шкіл. Буде їх зате мало серед молодежи висших шкіл, в „гайскул", у колеґіях і університетах. Значить, буде їх богато у тих школах, щодо котрих існує шкільний примус. Де вже примусу нема, там не стає дітей українських іміґрантів.

Знаємо се ми, українські іміґранти, і знають се Американці, які мають нагоду стикатися з нашими людьми. Вони нераз з жалем говорять про втрату найкращих учеників для професій, науки або штуки через сю байдужність наших людей до школи. Иде дитина через цілу публичну школу найкращим учеником. Учителі покладають на неї величезні надії: думають, коли вона вийде зі шкіл, вона займе одно з провідних місць в науці, якійсь професії або штуці. Принесе честь і славу свобі, своїм родичам, своїм учителям, свому народови, з котрого походить і серед котрого живе. Тимчасом сей ученик кінчить свою науку на публичній школі.

Буває, що самий ученик не має охоти до дальшої науки, до дальшого розвою свого талану. Не стрінув, видно, в життю досить заохоти до науки. Можливо, його залякали труднощами науки. Можливо, йому забогато говорили про потребу негайного зарібку.

Часто ученик хотівби далі вчитися, але родичі не хочуть його далі пустити. Не помагають налягання дитини. Занадто часто воля дитини не рахується за ніщо, а воля родичів за все. Не помагають намови вчителів: мовляв, се вже їх бизнес брати діти до школи. Часто іміґрант побув тут трицять літ, здається поамериканився, але се тільки поверховно: в нутрі він далі лишився тим самим, яким він прийшов; він далі плекає упередження до науки. Мовляв, якби так дитина священиком стала, то щеби варта вчити, а поза тим пусте. Хто зна, чи не все лихо в світі від письменних людей іде?

Тимчасом довкола нас в Америці основою життя стає наука. На кожде становище приходять тепер люди зі школами. Люди без шкіл мають, що далі, то що раз менче ходу. Американські школи приготовляють людий до всякого практичного звання, і незадовго людина без школи буде мати в Америці тяжке життя.

В. Богуш.

СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНЕ СТАНОВИЩЕ ТА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА В ОСВІТЛЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.

(Оригінальна допись „Свободи").

(Продовження)

Останняж мабуть сподівається у цей спосіб добитися деякого поліпшення своїх зносин з патроном Малої Антанти — Францією. Знову Німеччина, намагаючись за всяку ціну визволитися зі смертельних обіймів версальського договору, провадить надзвичайно складну дипльоматичну гру, шукаючи певної угоди як з Францією та Великобританією, так і зі Злученими Державами та Совітським Союзом. З нашого погляду нині ще рано твердити, з ким та куди піде Німеччина в будуччині, щоб визволитися з фінансової неволі та добитися такої зміни версальського договору, яка задовольнилаб німецькі вимоги територіяльні, а також уможливилаб Німеччині відогравати належну ролю на міжнародній арені та у світовому торзі.

Декому здається, що нині, себто у десяті роковини версальського договору, вже досить виразно накреслилася таке нове світове уґрупованнє держав: на одній стороні знайдеться Великобританія, Франція та Японія, які в тій, чи иншій мірі обстоюватимуть сучасне status quo в Европі й цілому світі, а по другій стороні начебто Злучені Держави, Німеччина та Італія, або навіть Совітський Союз. Цілком зрозуміло, що навколо цих двох уґруповань мають заняти свої місця всі инші дрібні, чи більші держави, узглядняючи свої інтереси.

Ми уважаємо, що цей поділ світа на дві коаліції не лише не відповідає дійсности, або принайменше є передчасною можливою комбінацією, а навіть являється безґрунтовною фікцією та шкідливою ілюзією. Передовсім суперництво Злучених Держав та Великобританії хоч і є справді дуже серіозним та затяжним, проте воно ще не прибрало таких гострих форм, які унеможливлюють будьяку угоду поміж ними та в ближчім часі приведуть до збройного конфлікту. Що правда, це суперництво дійсно дуже тяжко залагодити, але ще пройде цілий ряд років і навіть десятків років, поки після усяких спроб договоритися про панування на океанах та волю моря, обидва суперники може примушені будуть взятися за зброю. Далі не є певним, що Франція уважатиме потрібним активно виступити по тій, чи иншій стороні, оскільки не буде примушена оборонятися проти сусідів, або рятувати свої кольонії. Таксамо не відомо, чи Японія не залишиться у ролі того третього чинника, якому булоб дуже бажаним знесилення цих обох наймогутніших світових держав. Далі, ми маємо великий сумнів, щоб також Німеччина звязала свою долю саме зі Злученими Державами, які фактично протягом десятків років мають стягувати з неї нечувану контрибуцію та являються не меншим конкурентом у світовому торзі, як Великобританія. Не виключено, що Німеччина при деяких обставинах стане по стороні Великобританії, якщо остання приобіцяє повернути всі втрачені кольонії, або, що є більш імовірним, зовсім ухилиться від участи у збройному конфлікті, бо таким робом позискає мабуть значно більше користей. Важко сказати також, чи відважиться Італія виступити проти Великобританії. Таксамо і Китай не має потреби повязати себе з тою, чи иншою ґрупою держав. Нарешті щодо Совітського Союзу, то останній, можна з певністю сказати, не виступить по нічиїй стороні, а буде намагатися роздмухати світовий пожар з цілком ясною метою, про яку щодня галасують аґенти Комінтерну.

Нема чого чекати світової війни.

Взагалі з нашого погляду, як у цілому світі, так і в Европі, ще нема таких коаліцій, якто було перед останньою війною. Це тому, що всупереч усяким лямментаціям европейської преси, як також супроти щоденної балаканини совітських журналістів, дипльоматів та инших комуністів-можновладців, **в Европі ще не пахне нині порохом.** Себто сучасні міжнародні антаґонізми поміж европейськими державами, як також і в цілому світі, ще не дозріли та не прибрали таких гострих форм, які з неминучістю викликають збройні конфлікти.

Отже якби українська нація вже й тепер була справді державою, то їй досить важко булоб без великого ризика знайти собі місце в тому чи иншому таборі суперників, щоб таким робом разом зі щасливими спільниками святкувати перемогу. Тим більше **не може українська нація покладати свої надії на будьяку ґрупу европейських держав, оскільки нам щойно доводиться свою державу вибороти.** Бо слід ствердити, що у згаданих ґрупах **нема ні одної держави, яка уважалаб своїм завданням всесторонно допомогти українській нації добитися свого визволення.** Отже, лише якби така держава чи ґрупа держав була, то український націоналізм мігби тоді ризикувати стати по її боці, щоб за допомогою спільників легше та скорше повстала самостійна Соборна Україна. Такої міжнародньої ситуації сьогодня нема, а тому **всякі розмови про міжнародні комбінації являються безпредметовою балаканиною.** Годі нам тішитися вже марними мріями та ілюзіями, а навпаки, **крайна пора настала готуватися до боротьби за визволення власними силами...**

Залишається ще одна дуже важна проблема, з якою дуже щільно повязана справа визволення української нації. Це саме **можливість збройного конфлікту поміж Совітським Союзом та його сусідами.** Ми не можемо сказати, що протягом ближчих років такий конфлікт не вибухне. Ні, це може статися всупереч усяким пактам та договорам. Правда, нині совітські можновладці здається уникають конфлікту з Польщею, а остання теж не має особливого бажання робити новий рейд на Київ та Мінськ. Проте **збройний конфлікт на Сході Европи, як про це свідчать події на Далекому Сході, може вибухнути навіть несподівано.** З нашого погляду може й краще, коли він вибухне трохи пізніше, бо українська нація ще за кілька років побільшить власні сили, а ми в свою чергу повинні напружити всі свої зусилля, щоб як належить підготовити її до цього конфлікту. Тоді ми зможемо використати його значно краще, ніж якби він стався протягом року чи двох. Нам здається, що саме **у звязку з подіями на Сході Европи й буде розвязано українську проблему в цілому комплексі**, бо доля нашої нації лише в деякій мірі повязана з тою версальською системою, що на довгі роки засудила ряд центрально-европейських та балканських держав на ролю переможених невільників. Правда, може ще в гіршому становищі ніж вони опинилися українська нація, бо підчас европейської війни **занадто покладала свої надії на ту ґрупу держав, що війну програли,** а пізніше не вистояла проти наступу Москви та Варшави. Якби ми однак встояли були у боротьбі проти Росії та Польщі, то не булоб **рижського договору, а Україна мабуть булаб нині також незалежною державою, як щасливіші за нас надбалтійські країни.** Себто нічого нам посилатися на версальську систему, а ясно визнати той факт, що українська нація програла свою війну. Правда, сталося це також тому, що нам не допомогли держави-переможці. Проте вони й не були зобовязані допомагати країні, яка не була їх безпосереднім спільником у війні проти центральних держав. Що зручні польські імперіялісти зуміли краще за нас використати **обидва табори** та не тільки відновили Польщу, а також захопили наші землі, є лише доказом того, що провід української нації **був не на висоті своїх завдань,** які стояли перед українською нацією в той час.

Проти польонофільства.

Нині насувається знову небезпека, що ми не використаємо, як належить, і черговї нагоди добитися свого визволення на ґрунті тих подій, які назрівають на Сході Европи. Так біжучого року минає десятий рік, як перестала існувати українська національна армія, яка наприкінці 1919 р. збігом траґічних обставин втратила свою боєздатність та розпорошилась на широких просторах землі української, або опинилася на чужині. Не дивно, що на ґрунті тяжкої невдачі та зневіря у власні сили й цілком зрозумілої розпуки тоді певні українські кола кинулися в обійми Польщі, а инші навпаки, шукали допомоги в Росії. Пізніші події не виправдали цих старих гетьманських традицій **орієнтуватися на Москву та Варшаву.** На жаль, ще й тепер чимало Українців не можуть зрозуміти того, що **на ґрунті співпраці з нашими історичними ворогами українська нація не здобуде собі справжньої великодержавности.**

Правда, ґрупа польонофілів на чолі з А. Левицьким, Прокоповичем та иншими й не ставить української проблеми у широкому масштабі, а, йдучи по лінії **найменшого опору, сподівається за допомогою Польщі, Румунії та Франції утворити хоч невеличку українську державу, яка, звичайно, буде у повній залежности від Польщі.** Український націоналізм рішуче поборює цю концепцію не лише з тих міркувань, що Українці-польонофіли зовсім **занедбують долю західних наших земель,** не тільки тому, що така, залежна від Польщі маленька українська держава **нічим не буде кращою за Совітську Україну під московською зверхністю** або може навіть значно гіршою, а також через те, що в засаді польсько-українські пляни, навіть так, як їх уявляють собі уенерівці, ніколи не здійсняться. Польща **зовсім не думає про українську державу,** хочби й як маленьку, бо вона моглаб розростися і домагатися звороту Західних Земель України, а думає **про анексію України** та поширення свойого панування на схід.

Українські націоналісти рішучє проти того, щоб над українською нацією робилися й далі такі експерименти, як то були протягом 1917—1921 р. Хай краще вже тоді залишиться теперішній стан, хай тимчасом українська нація набирає сили на Совітській Україні. Взагалі націоналісти в засаді рішуче поборюватимуть як УНР у спілці з Польщею, так і УСРР у союзі з Росією, бо як **концепція польонофільська, так і русофільська** не **розвязують української проблеми.**

(Кінець буде).

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено в 1919 році.

(64)

Тут мушу сказати, що цей присуд, а потім розстріл надзвичайно голосною луною віддалися в нашій армії, а особливо в лавах політичної опозиції до уряду УНР. Колиб це не був окремий випадок, коли покарано за спробу державного перевороту, та за самовільне захоплення влади Балбачаном, а перед тим булиб покарані инші, не менше від нього винні з точки погляду військових законів, то не буввби й цей сумний випадок таким гострим та болючим. Або, скорше зовсім не дійшлоб до цього, бо ні Балбачан, ні ті, що його випхали на невдалий крок, не посмілиб ризикувати своєю головою. Та взагалі не булоб багато инших шкідливих явищ в армії, які розкладали її та нищили бойову міць. Отже непотрібна „мягкотілість", яку до розстрілу Балбачана практикувала наша військова влада та правительство, вийшла не на „добродітель", а на гірше.

Справа з інспектором Гаврішком, який, до речі сказати, утік уже зпід арешту, зманивши зі собою свою охорону, була одною з найбільших чорних плям на Державній Інспектурі. Вина за призначення його цілковито спадає на мене, бо я, не знаючи добре його минулого, лише трохи памятаючи з 1917 року та з участи в одному повстанню проти Німців у літі 1918 року, призначив його на найвідповідальніше становище. До цього мене спонукало те, що я не мав зовсім людей до вибору, коли до нас прийшов Запоріжський корпус з Румунії. Гавришко прийшов разом з ним і знав добре там всіх „отаманів" та „підотаманів", а також ріжних типів з „добровольчими" настроями. Він дав мені прекрасний вичерпуючий і правдивий звіт про все, що ділося в корпусі й разом з тим дуже просив призначити його на становище інспектора корпусу, обіцюючи добре виконувати свої обовязки. Тепер я думаю, чи не був це задуманий плян ще тими, що зі Станиславова протягнули свої інтриґантські нитки до Запоріжського корпусу, щоби спровокувати мене й на інспектора поставити свою людину. Як потім виявилося, Гавришко був не без темного минулого й з чатяками на провокацію.

На місце Гавришка я призначив інспектором корпуса Дерещука й дав йому катеґоричний приказ всіма силами інспектури пособляти командантови корпусу В. Сальському в його тяжкому завданню керуванням корпусом. З того часу не було вже більших непорозумінь між інспектурою та командуванням корпуса.

Після арешту Балбачана В. Сальський знову вступив у командування корпусом, але на фронті це не лишилося без наслідку. Большевики скористувалися захитанням боєздатности Запоріжського корпуса й певною його деморалізацією, подилом на прихильників та ворогів Балбачана, повели енерґійний наступ на частини корпуса й відкинули їх знову під самий Проскурів, коли вони вже були під стацією Деражнею, майже на пів дороги до Жмеринки.

Лише завдяки енерґії полковника В. Сальського, його начальника штабу та державної інспектури, пощастило скоро зліквідувати всі шкідливі наслідки балбачанівського поступовання. Отак внесення в армію політичної боротьби та боротьби за владу ріжних політичних ґруп клало жертвою тих військових, що, не розуміючи політики, впутуються в неї, а також нищило й нівечило нашу армію.

Тому одним з найголовніших завдань інспектури я ставив добитися того, щоби всяка політична та партійна боротьба з армії була виключена. Армія мусить бути лише національною й знати, що її святим і одиноким обовязком є боронити свою державу, боронити свої рідні землі, незалежно від того, яке правительство в тій державі править.

Здається, що виступ Балбачана був останнім проявом перенесення політично-партійної боротьби в армію. З цього часу наша армія вже не знала впливів окремих політичних ґруп, але знала лише своє командування та своє правительство. Це значно скріплювало й підносило боєздатність нашої армії. Так тягнулося аж до того часу, поки в зимі, по евакуації з Камянця Подільського, не вилізли на поверхню знову ріжні „отамани", як Волох, Божко, Донченко та инші, їм подібні. Але й їм не пощастило здеморалізувати основного ядра нашої армії, яка під проводом ґенерала Омеляновича-Павленка зробила безсмертний, славний свій Зимовий Похід у 1920 році.

* * *

Захопивши Проскурів, армії нашій не так було легко його вдержати. Цілий місяць точилися надзвичайно вперті та інтенсивні бої між українською та большевицькою арміями. В цих боях майже всі частини нашої армії виявили надзвичайно велику відвагу та упертість. Особливо відзначилися частини Запоріжського корпусу, Січових Стрільців, третя дивізія під командою О. Удовиченка, Залізнича дивізія, над якою командування було передане полковникові Кудрявцеву, після того, як Беня нарешті прибрали. Таксамо добре билася, але значно слабша й менш стійка Волинська ґрупа. Кращими частинами в ній були: Північна ґрупа під командою ґенерала Ерошевича та Житомірська юнацька школа під командою підполковника В. Петрова.

Большевики дуже добре оцінили значіння для української армії Проскурова, а тому старалися всіма силами відбити його від нас. Вони нераз розписувалися в своїй пресі, що кінець „петлюрівській бандам" і т. п., бо так були певні в своїй перемозі, кинувши проти нас все, що вони найліпшого мали. В цих боях большевики виявили надзвичайну рішучість, упертість і велику зручність маневрування. Перевага їх численністю, а головно добрим заосмотренням у військові припаси, нераз ставила наші частини в таке становище, з якого, здавалося, нема виходу зовсім. Але вмілість нашого командування, а особливо надзвичайна стійкість та упертість наших військових частин давали несподівані для наших ворогів наслідки й вони терпіли страшну поразку. В цих боях ми здобули від большевиків кілька панцирних потягів, переважно з китайською залогою, багато гармат, гарматних та рушничих набоїв, а також иншого, потрібного нам майна. Властиво все наше постачання тоді обмежувалося тим, що ми добували від ворога.

Я тут не буду спинятися над подрібним описом бойових операцій нашої армії та розповідати про її бої за самий Проскурів, за переправу через ріку Случ, за бої під Красиловом, під Старо-Константиновим, Базалією і т. д., що привели до розгрому кращої большевицької частини на нашому фронті — Таращанської дивізії. Про це розповідять ліпше ті, що керували цими операціями, або брали участь в цих боях. Звернy лише увагу, щодо того, що в цих боях не лише окремі частини виявили себе, але й окремі начальники, від вищих до найменших, також показали свої здібности та якости так, що вже ставала можливість зробити відповідні нові призначення та переміщення, про що я робив доповіди Головному Отаманові в кожному випадку, коли бачив, що десь само командування ще того не зробило. Отже підчас тяжких боїв відроджувалася та остаточно упорядковувалася наша армія й вона скоро стала дійсно реґулярною армією з великим запасом енерґії, з надзвичайно стійким бойовим елементом, як козаків так і старшин. Всі частини почали зживатися між собою, почали ліпше розуміти одна другу й поволі ліквідувалися рештки пережитків отаманії, що ділили армію на ріжні окремі „незалежні частини".

(Дальше буде)

Як пізнають чужинці Поляків?

(Правдива, але весела історія).

Краківський „ілюстрований Курєр" подав, що один з редакторів цього часопису поїхав цього року до Карльсбаду (в Чехії) лікуватись. Будучи на місці, запитав служницю готелеву, яких гостей найбільше цього року є в карльсбадських купелях. „Поляків" — відповіла служниця. Редактор здивувався, бо нікого з Поляків не зустрів там, а коли признався, що він сам є Поляком, то служниця не повірила і сміючись додала: „А деж ваші пейси, бож Поляки то такий народ, що носить пейси".

Тірсова палиця.

Славний французький письменник Орвіль робив ріжні збитки своїм противникам. Знав цього і Тірс, людина дуже малого росту. Він раз скипів гнівом — як малий горнець, котрий скоро перекипає — та сказав приятелям, що як стріне того зайдиголову Орвіля де за углом, поломить на ньому палицю. При цьому Тірс станув на пальцях, щоби надати собі більшого росту та збільшити погрозу. Раз стрінулися оба противники в редакції париського „Журналя" Тірс сидів у куті, а як побачив, що прийшов цей великан Орвіль, скорчився в куті, щоби його не було видно. Хотів скоро вийти з кімнати, щоби Орвіль не побачив його. Орвіль дізнався вже був про це, як Тірс хвалився, що вибє його, тож тепер, як побачив Тірса, крикнув сильним голосом, показуючи йому олівець, що його Тірс забув:

— Любий пане Тірс, верніться!... Ось тут ви забули вашу палицю!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПАМЯТИ СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО.

Ще не поросла травою могила найбільшого сина України Чикаленка, ще не перестали писати некрольоґів часописи за цього батька й мученика народнього, як рознеслась блискавкою сумна-пресумна вістка, що не стало між живими другого великого сина України, Семена Ядловського.

Хто такий був Семен Ядловський? Рідний Край може і не знає, яку велику страту понесла американська українська еміґрація зі смертю Семена Ядловського. Чим був для рідного краю Чикаленко, тим самим невтомним каміняром був Семен Ядловський для американської української еміґрації.

Семен Ядловський посвятив свій найкращий молодий вік й все своє старше життя праці для української еміґрації, бо безупинно двадцять сім літ з великим пожертвованням лупав скалу, торував шлях для кращого завтра. Семен Ядловський це український Бісмарк на еміґрації. Він як німецький Бісмарк з гуртків, з атомів, зі сіл і місточок з провінцій, які вічно сварились та побивали себе взаїмно, збудував могутню державу, з котрою цілий світ числиться і поважає.

Таксамо Семен Ядловський тут серед американської еміґрації з гуртків, розпорошених по преріях американських, з одиниць, з розбитків на атоми, що вічно сварилися між собою, й жили без ідеї, без національного виховання, створив могутню організацію, якою тепер є Український Народний Союз. Взявши керму цієї організації до своїх рук 27 літ, він тримав її аж до смерти. Він тримав тяжке стерно цієї організації, твердо та він її чесно, совісно й зі самопосвятою працював для неї. Він був щитом панцирним для У. Н. Союза. Які бурі шаліли, які вихри шуміли над цею організацією, вони не заподіяли їй жадної шкоди, бо на чолі УНС стояв муж бистрий умом, узброєний в сталеву енерґію, бодрість та завзятість. Він не лише сам працював понад сили для добра організації, але й других змушував працювати для неї. Він все казав і був приміром того, що завзята, уперта мозольна праця з неволі нас виведе.

Не диво, що смерть Семена Ядловського оплакує двадцять тисяч членів Союза, бо вони стратили не тілько доброго робітника в організації, але стратили також і батька та опікуна народнього. Семен Ядловський був великий організатор і гарний диплomat, бо коли він обняв уряд секретаря в Союзі, то було тоді чотири сотки членів, а маєтку в грошах було пять соток долярів. Тепер, коли він покинув на все цю організацію, Союз має 35,700 членів і повиш двох міліонів маєтку та щоденну часопись „Свободу". Помимо такої довгої праці в організації він не зробив собі ворогів — його всі любили й поважали як батька. Що воно так було, а не инакше, свідчить те, що на кождій конвенції на який уряд С. Ядловський не кандидувавби, він діставав стільки голосів, скільки було делеґатів на конвенції, а це значить, що його одноголосно вибирали, як заслуженого та почесного члена, що є великою рідкістю в наших організаціях.

Будучи на трох конвенціях, я мав нагоду переконатися про твердість характеру та скорість в орієнтованню і в дипльоматичній зрілости небіжчика. Пригадую собі на конвенції в Рачестері, коли ухвалювано нові роди обезпечення для Союза, як звичайно буває між нашими людьми, повстає суперечка щодо нових параґрафів. Це утруднювало хід денного порядку зборів, на яких було 450 делеґатів. Здавалося, що ніяк не можна вийти з такої замотаної справи. Аж тут появився на естраді Семен Ядловський і все втихомирилося. Небіщик сказав кілька слів до серця й до розуму, так яскраво, що всі згодились і наступив спокій. Ідучи на обід, я чув, як делеґати говорили між собою про те, що С. Ядловський неоцінена особа в нашім Союзі, він наче ангел хоронитель спадає з неба. В найбільшій потребі звиться на естраді перед напруженими в розпалі делеґатами, усміхнеться лагідно, скаже кілька слів і все поговорить та хмари розжене так, ніби той козак-характерник між козаками Хмельницького, якого описує наш славний письменник Будзиновський у „Свободі" в своїх оповіданнях.

І томуто для нас, Союзовців, і взагалі для американсько-української еміґрації Семен Ядловський буде вічно жити. Ми його не можемо забути. Він лише вмер для нас тілесно, але духово ніколи. Він лишив для нас такі неоцінені скарби, таку прегарну науку, що ми „підемо в мандрівку століть з її духа печаттю". Ми підемо далі по витиченому ним шляху. Мусимо прямувати до того, що заповідав небіжчик, щоб всіх Українців злучити під стяг Батька Союза, щоб всім прийти з допомогою в тяжкій хвилі їх життя. Це будуть цвіти наші, зложені на могилку найбільшого Сина й Батька тут на еміґрації: Семена Ядловського.

Нехайже Рідна Земля буде Тобі пером, незабутний Мойсею!

Василь Гасій.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допомога на будову Народного Дому в Миколаєві коло Гаїв.

Жертви склали слідуючі особи: О. Климків 20 дол.; І. Чинька, І. Підгірний, Д. Підгірний, І. Дацко, С. Баляс, І. Ґілета і Н. Дмитерко по 10 дол.; П. Корпало 7 дол.; М. Прокопів, С. Галюта, І. Галак, Я. Кузик, Марія Сеньків (Івась), К. Дикий, А. Сеньків, Д. Цибрівський, А. Кушнір, Марія Кінаш з Філь, І. Дикий, І. Бредзень, В. Підгірний, Д. Савіцький, Т. Романишни, п-ні Ярема, Анна Кінаш (Маліочка), Катерина Конюх і А. Конюх по 5 дол.; Я. Хоркавий, І. Ґураль і А. Пилипишин по 3 дол.; І. Гнатків, Євдокія Ґураль (Шумська), М. Кінаш, Катерина Романишин (Бойко), П. Корчовський, М. Кольба, І. Семців, Марія Дацко (Семків), Текля Дацко, Марія Конюх, Анастазія Кінаш (Душник), М. Гладун, М. Фльорко і А. Павлик по 2 дол.; П. Стасюк, С. Сікора, О. Прокопів, Д. Сеник, Анна Гриць, Т. Мишоловський, П. Сеник, М. Городецький, Таня Романів (Давидів), Й. Йонда, Й. Ловчий, А. Хома, А. Міґоцький, В. Бурин, Ксеня Чанді, Л. Пшик, Ф. Застшембський по 1 дол.; М. Глинський, І. Кретів, К. Павлович, С. Фертуз, Марія В. Щур, М. Замоснюк, М. Бротто, С. Васерфіл, М. Туз, І. Карпа, В. Сенюк, П. Мотріх, М. Конопни по 50 цнт.; С. Міллем, А. Бер по 25 цнт. Разом зібрано $277.84.

Іван Галак.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Інвалідів.

Щоби дати поміч для інвалідів, зібрано при православній громаді $23.50, котрі і вислано через Обєднання. Збіркою занявся К. Мартинюк і Г. Головчак. Жертви зложили отсі особи: К. Мартинюк та І. Луців по $5.; О. Луців $3; Г. Головчак $1.50; по $1 зложили: Н. Олексевич, М. Підгорецька, Н. Полигач, К. Шпак, В. Процак і П. Дубас; по 50 центів: К. Білянська, Ст. Деркач, А. Карпович; по 25 центів: А. Юзьвич, П. Семахів.

К. Мартинюк.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Готуються до Листопадового свята.

За почином Української Стрілецької Громади утворено тимчасовий комітет для влаштування Свята Першого Листопада на день 28. листопада с. р. Щоби свято відбулося згідно, комітет кличе представників всіх брацтв і товариств на спільну нараду на день 29. вересня о годині 3-тій пополудни при 847 Н. Френклин Стріт, де по бажанню вибереться новий комітет і обговориться всі справи дотичні влаштовання сего свята.

За Тимчасовий Комітет:

Др. Павло Дубас.

ВІДОЗВА

ДО ГРОМАДЯН ГІЛЬЧА В ГАЛИЧИНІ.

Громада Гільче найшлася в тяжкім положенню. Читальня „Просвіти", цей осередок просвітного життя кождої громади, котра колись дуже гарно розвивалась, підупала тепер, а в послідних літах, не маючи власної домівки, не проявляє жадної діяльности. Льокаль, де містилась дотепер читальня, занятий на молочарську спілку, а иншого приміщення читальня ніде знайти не може, через що всяке освітне життя в громаді завмерло. Тому Виділ читальні постановив приступити до будови свого власного читальняного дому. Тому, що у нас тепер часи дуже тяжкі і громада сама власними силами не всилі збудувати читальняного дому, підписаний Виділ читальні просить громадян нашого села занятись ласкаво збіркою жертв поміж нашими, американськими братами на будову власної домівки читальні „Просвіти" в Гільчу.

Гільче, дня 11. квітня 1929.

За Виділ Читальні „Просвіти" в Гільчу:

Юрій Ковшевич, голова;
Т. Вагнюк;
Андрій Швець, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ҐРІНПОЙНТ, Бруклин, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310 УНС, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, дня 14-го вересня 1929, о годині 7-ій вечером під ч. 724 Leonord St., Greenpoint, Brooklyn, N. Y. Проситься всіх членів явитись на сі збори, бо є важні справи до полагодження і проситься членів, котрі мають знакомих а хотілиб вступити до товариства Дністер, привести на сі збори. Вступ вільний. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Василь Тимко, предс.; І. Стороняк, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59 У. Н. Союза, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що мітінґ товариства відбудеться в суботу, дня 14. с. м. в гали церковній під ч. 34. Біч ул. точно о год. 7. вечер. Кождий член зобовязаний прийти точно на час, бо є важні справи до вирішення. Приймаємо сього місяця без оплати вступу, тож користайте зі сеї нагоди і впишіться нині. — М. Галькевич, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, в У. Н. Школі, 12340 McKay St. Проситься усіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Будесь принимати нових членів без вступного. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Членів котрі ще не заплатили за тікети з пікніку, проситься на сім мітінґу заплатити або звернути тікети.. — І. Б., секретар.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінґ відбудеться 15. вересня, в гали парохіяльній, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на мітінґ і полагодити важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Олекса Дзира, предс.; Іван Півінський, кас.; Теодор Шиляк, секр.

Дух часу.

Пані до служниці: Чомуж ти не стерла цього павутиння?

— Я думала, прошу пані, що це радіо.

На почті.

Почтарка: Лист затяжкий, добродію. Треба наліпити більше марок.

Гість: Більше марок? То ще буде тяжчий, прошу пані!

—o—

В суді.

Суддя: Чому ти його три рази вилали:: по голові ударив?

Обжалований: Бо більше не треба було.

—o—

Наші жінки.

Муж вертає від лікаря.

— Ну, Богу дякувати, я вже вилічився з ревматизму...

Жінка: І я вже не буду знати, коли буде дощ, а коли погода... Шкода!...

—o—

Яке їхало.

—Коли ти віддаш мені тих десять долярів, котрі я тобі останнього разу позичив?

— Не пригадую собі, коли це було.

— Одного вечора, коли ти був пяний.

— Ага! але я тобі їх віддав.

— Коли?

— А тоді, як ти був пяний.

—o—

Наші діти.

— Мій тато страшно дурненький — каже малий Влодко — зараз повірить, як його прошу о гроші на книжки.

— А мій, ще дурніший — каже його товариш Юрко — бо зараз сам купує, а я потім продаю...

С. Даушков.

БАЙКАРІ.

(Казка).

Зібралися раз пани бенкетувати.

А в панів не так, як в людей... Коли зійдуться на яке свято наші люде, то випють по чарці, зїдять трохи гречаних вареників з кашою, або з вурдою і балакають. Один журиться, що нема дощу — другий, що податки не заплачені, а инші ще про ріжні гаразди — а пани сього нічогісінько не вміють! От посходилися, посідали за столи та напихають свої животи ріжними випивками та перекусками!

Як вже наїлися до краю — захотілося їм якоїсь забавки. Але коби вони були трохи лекші, то вигадалиб якусь цікаву гру, а то в кожного морда така гладка та велика, що Татарин не обіхавби за три дні, а як сяде на кріслі, то черево майже до самої долівки досягає... Треба щось таке вигадати, щоби можна було в кріслі сидіти й сміятися!

Один товстий, як годований пацюк — пан, в котрого з пуза можна будоб надерти три пуди лою на свічки, вигадав, щоб по черзі говорити казки. Але пані і сього не вміють! Тому вигадали, щоби на вулиці назбирати ріжних людей: котрий чоловік розповість найкращу казку, тому буде найкраща заплата.

Вмить панські підлизники та охлапники побігли шукати байкарів... Першого знайшли жидка, який за три золоті згодився розповісти панам казку. Згодом знайшовся полячок, а далі Українець-міщанин. Ідуть охлапники з байкарами до панів і зустріли по дорозі якогось сільського Іванисько, який вже продав фіру дров, котру привіз з ліса до міста на продаж, порубав їх і поносив Жидові на горище і вже лагодився їхати до дому. Кажуть до Івана:

— Може ви, дядьку, хочете за пів години заробити три золоті, то ходіть за нами...

— Воно то — думає Іван — три золоті і здалосяб: заробити ще пару золотих і податок заплативби... Каже до панських слуг:

— Добре, я піду за вами. І Іван пішов разом з другими.

Ото вони вже прийшли до панів. Один пан каже:

— Будете по черзі говорити казки. Хто розкаже таку казку, щоби нам сподобалася, одержить заплату — три золоті.

Жидок вихопився перший і почав:

— Було собі один жидок — такий бідний, я і я. Раз в шабас вони іде з жінком і дітьми, а за плечима в торба несуть скрипка. Аж напротів ідуть пан. Порівналися, пан питає:

— Зконд ти, жидку?
— З Гродна, пане.
— Цо ти несеш?
— Скрипце, пане.
— Заграй, жидку!
— Шабас, пане...
— Кієм жида!!!
— Зараз, пане...

Як вони дістали отой скрипка... Грають та приспівують:

— Ой, вей! Тром, бам, бам!! Як пан кажуть — так я грам!...

— Жидку! А чего у цебе [таке вши бяле?
— Бо онє попранє.
— А чего такє плоскє?
— Бо спрасоване!
— Жидку! а чего у цебе та- [ка жона брудна?
— Бо я такє хцял...
— А чего такє дзєці ладнє?
— Бо такє мнє Пан-Буг дал...
— Ідзь преч, ґалґан!...
— Нех жиє пан!

Скінчив жидок оповідати, а панам казка сподобалася. Заплатили жидові, вгостили і відпустили. Другим став розповідати полячок:

— Добре будоб на світі жити, щоб не треба було нічого робити: щоби ніц не працювати; а всьо в достатку мати! Щоби пани і попи тримали в руках дурних хлопів. Щоби на світі були такі дива, про котрі лиш згадати — ов-ва!... Щоб в криниці замісць води було пиво, котрого як випито, то щоб аж в носі закрутило! А по ріках щоби мідявся і щоб нім пан насищався... Щоб скрізь райські сади заростали, а щоб в них голі ноги проживали... Щоб скрізь райські птахи співали, а над тим всім пани панували!

І ся казочка сподобалася панам; нагородили полячка і відпустили... Міщанин почав:

— Хоч я буду байку казати, проте не хочу брехати: бо брехунів маємо досить, як їх і так земля носить? Знову, я не з сільського смороду, а з міщанського роду...

Як стане сільське хлопиня підростати — давай на панів брехати: лають, проклинати; навіть і пером писати... Хоч вони і догори пнуться — проте їхні мрії не вдадуться: їм не зривняться не тільки з панами, а навіть з нами — міщанами... А ще на світі так станє: хлопів на світі не стане, а зостануться самі міщани і найясніші пани!...

І сей байкар набрав доволі грошей і відійшов. Залишився розказувати один Іван. Пани кажуть:

— Ну, мужичок! Розкажи нам якусь мужицьку казочку, таку, щоб аж в голові зашуміло! Бач, попереді байкарі добре постаралися — тай добрі гроші заробили. Постарайся, то гарно заплатимо.

Іван почав:

— Одного часу вилетіла баба з квасу, вдарилася об дім новий, а з неї вилетів хлопець малий! З того хлопця — баран і вівця; з того барана — молоко-сметана; з тої сметани — костьол мальований; з того костьола — жидівська школа! Зі школи вилетів жид голий; в жидові зробилася діра, а з діри вилізло мале тхоря. Побачивши панів, тхоря нараз у жида втікло, а панам лиш пі ніс чхнуло...

Не гроші, дістав би Іван... вратувало його те, що в панів були великі животи, а в Івана добрий батіг...

Не хочуть з тих часів пани слухати мужицьких казок.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку У. Н. Союзови і його урядникам за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі 50 долярів, котрі мені придалися в моїм прикрім становищі.

Микола Білий,
член від. 179 У. Н. Союза
Ст. Луіс, Мо.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929, включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(47)

Комісія Просьб і Скарг заявила, що вона готова зі своєю роботою, тому приступлено до справоздання сеї Комісії.

Справозданнє здає Дм. Капітула, предсідатель сеї Комісії, як слідує:

Комісія може висказати се, що переглянула всі справи, які були передані її до вирішення.

Розглянено 122 просьб, поданих членами У. Н. Союза, о запомогу з фонду бідних на ріжні слабости і каліцтва. З тих переглянених просьб на урядовім формулярі було 82, а без урядового формуляра з частиними доказами було 17.

Разом признано запомогу з фонду бідних для 99 членів У. Н. Союза на суму $4,825.

Дсі просьби відкинено задля невистарчаючих доказів, а іменно: Івана Джюса, від. 59, Бріджпорт, Конн., і просьбу Івана Фецича, від. 39, Сиракюз, Н. Й.

Дальше зістало відкинено 15 зголошених просьб з причини недоручення жадних доказів, окрім самих систем картс, а се були члени слідуючих відділів: 2, 10, 43, 72, 91, 94, 127, 146, 121, 235, 250, 292, 396, 299 і 301. Однак ці справи Комісія передає на руки Головному Екзекутивному Комітетови до полагодження.

Всі ухвалені запомоги будуть прочитані секретарем Комісії.

1. Просьба суспендованого Івана Гашовського, від. 367, о принятте його назад в члени У. Н. Союза. Комісія Просьб і Скарг припоручає Гол. Екз. Ком., щоби дав розказ згаданому відділови приняти Івана Гашовського в члени У. Н. Союза, коли сей вирівнає всі свої залеглости.

2. Просьба уряду відділу 235, щоби звільнити Івана Бабяка і Михайла Крупняка від плачення місячних вкладок до каси У. Н. Союза задля їх старости. Комісія Просьб і Скарг відкинула цю справу на підставі, що комісія не має права звільняти когось від плачення місячних вкладок.

3. Просьба суспендованого Стефана Зайшлого, від. 332. Комісія Просьб і Скарг припоручає Гол. Екз. Ком. дати приказ згаданому відділови приняти цего члена і його родину назад в члени У. Н. Союза, коли він вирівнає всі свої залеглости і викажеться лікарським свідоцтвом щодо здоровля.

4. Просьба Андрія Кирилейза, від. 254, щоби змусити Гол. Екз. Комітет, щоби той зробив зміну спадкоємців члена Стефана Матичака, котрий тепер перебуває в старім краю. Комісія Просьб і Скарг уважає себе, некомпетентною рішати цю справу, бо се належить до самого члена Стефана Матичака.

5. Просьба урядників відділу 293, щоби змусити Екз. Комітет виплатити посмертну запомогу по бл. п. Сеньку Квасниці. Комісія Просьб і Скарг чується некомпетентною рішати цю справу і лишає її в руках Екз. Комітету.

6. Просьба Михайла Гавришка, від. 223, щоби каса У. Н. Союза звернула йому гроші, котрі він платив як місячні вкладки за свого брата Николая Балука, котрий мешкає в старім краю, зістала відкинена Комісією Просьб і Скарг.

7. Просьба Данила Барана, від. 144, щоби звільнити його від плачення вкладок до У. Н. Союза. Комісія Просьб і Скарг не може звільняти жадного члена від плачення місячних вкладок і на цій підставі цю просьбу відкидає. — В тій самій справі щодо уділення грошевої запомоги з фонду бідних згаданий член Данило Баран має зголоситись до Гол. Екз. Комітету.

8. Зажалення, внесене делегатами відділу 1, щоби Екзекутива У. Н. Союза звернула гроші Павлови Хомякови, котрі він платив як місячні вкладки за члена Филипа Кліща, котрий тепер перебуває в старім краю. Комісія Просьб і Скарг уважає, що ця справа зістала полагоджена Гол. Екз. Ком., як вказують письма, ще в році 1923 і на цій підставі цю справу відкидає.

9. Просьба Стефана Козелка, від. 292, о добровільну грошеву підмогу на покінчення студій у вищих американських школах. Комісія Просьб і Скарг узгляднила цю просьбу і ухвалила згаданому членови з фонду народного суму $100.00.

10. Просьба урядників Укр. Народної Школи в Елізабет, Н. Дж., о грошеву підмогу, зістала відкинена. Комісія взяла під увагу, що колиб ухвалила грошеву підмогу згаданій школі, то в той час всім другим подібним школам треба би було давати сего рода грошеву підмогу.

11. Просьба Василя Монастирського, від. 120, о позичку грошей з каси У. Н. Союза. — Комісія Просьб і Скарг припоручує згаданому членови звернутися з тою справою до Екз. Комітету У. Н. Союза.

12. Просьба від. 343, котра говорить про зміну деяких параграфів статута. Комісія передає цю справу Статутовій Комісії.

13. Просьба Николая Камінського, від. 365, котра говорить, що мається зробити з членом, що їде до старого краю. — Комісія Просьб і Скарг може заявити це, що на підставі теперішнього статута такий член не може бути членом У. Н. Союза.

14. Скарга уряду Тов. Згода, від. 358, в котрій то скарзі оскаржується гол. містопредсідательку. — Комісія Просьб і Скарг уважає цю справу залагодженою конвенцією.

15. Скарга відділу 385, котрий говорить, чому Гол. Уряд не прислав дарунку срібної чаші за зорганізованнє 52 дорослих членів і 27 дітей в кампанії 1925 року. — Комісія Просьб і Скарг жадає від Гол. Уряду вияснення цеї справи перед Конвенцією.

16. Просьба відділу 361, длячого не допущено його делегата на цю конвенцію. Відділ жадає, аби його предсідатель був допущений на коневнцію і був вислуханий. — Комісія просьб і скарг прихилилась до просьби згаданого відділу і пропонує конвенції допустити предсідателя згаданого відділу і вислухати його.

Просьба Рідної Школи з Галичини, котра просить Голов. Конвенцію, щоби прийшла з фінансовою помічю на її піддержання. — Комісія просьб і Скарг, з огляду на 35-літний ювилей У. Н. Союза і його 17. Конвенції, ухвалює для вище згаданої школи суму $1,000.00 з фонду народного. На дім Інвалідів у Львові $200.00, на боєвий фонд $750.00, на Просвіту Лемківщини в Сяноці і в Горлицях $200.00, на Центральну Просвіту у Львові $100, на Народний Музей у Львові $100.00, для політичних вязнів $100.00, на Захист Письменників $200, на Академію Наук в Києві $300.00 і на Сирітський Захист С.С. Василіянок у Львові $50.00. — Разом $3,000.00.

Ці всі висше сказані справи Комісія Просьб і Скарг предкладає перед хвальну конвенцію до затвердження або відкинення.

На тім Комісія Просьб і Скарг кінчить своє урядованнє.

Виборча комісія зголосила, що вона має вже готові бальоти до голосовання.

Предсідатель конвенції Ом. Ревюк зарядив перерваннє звіту комісії просьб і скар, щоби відголосувати бальот.

По відголосованню бальота приступлено до дальшого звіту Комісії Просьб і Скарг.

Дальший звіт сеї Комісії відчитує її секретар Василь Калина, як слідує:

Протокол з відбувшихся зборів Комісії Просьб і Скарг дня 13 мая 1929 року.

На засіданню явились всі члени цеї Комісії, а іменно: Д. Капітула, В. Калина, Т. Федусь, І. Слободзян і Н. Салюк, і уконституувались як слідує:

Д. Капітула зістав вибраний предсідателем, В. Калина секретарем, а Т. Федусь, І. Слободзян і Н. Салюк, члени.

По причині, що не було місця де дальше урядувати, засіданнє відложено на день 14 мая на 7 годину вечер.

Протокол з дальшого засідання Комісії Просьб і Скарг, з дня 14 мая 1929 р.

О 7-ій годині явились повисші члени тої Комісії і приступлено до дальшого порядку дневного. А що фін. секр. недоручив єще всіх просьб і скарг, які уплили на його руки, так взято нововнесену просьбу відділу 140 і приступлено до дальшого урядования.

1. Відділ 146, Дітройт, Міш. Тов. ім. І. Франка. Просьба П. Стаховича. Ухвалено $50.

2. Від. 7, Мекаду, Па. Анастазія Дацько. Просьба о запомогу $100. Ухвалено $75.

3. Від. 29, Нантікок, Па. (Рон Ста.). Іван Пашкевич. Просьба о запомогу, хорий від 3 років. Ухвалено $50.

4. Від. 38, Обурн, Н. Й. О. Нищот, хорий від 14 літ. Ухвалено $50.

5. Від. 38, Обурн, Н. Й. Іван Тенерович, хорий від 10 літ, просьба о $100. Ухвалено $50.

6. Від. 45, Філаделфія, Па. Анна Бутрин, хора від 3 літ, просить $100. Ухвалено $25.

7. Від. 45, Філаделфія, Па. Федор Городецький не працює від 3 літ, просить $100. Ухвалено $25.

8. Від. 45, Філаделфія, Па. Марія Тіцяк, хора 3 місяці, просить $100. Ухвалено $25.

9. Від. 53, Пітсбург, Па. Леон Вах, хорий на дихавицю від 1919 року, просить $100. Ухвалено $25.

10. Від. 53, Пітсбург, Па. Стефан Климко, умово хорий від 14 місяців, його жена Анастазія Климко хора на цю саму недугу від 7 літ, внесла другу просьбу. Признано для обох $70.

11. Від. 57, Когус, Н. Й. Іван Коба, хорий від 3 місяців, просить $100. Ухвалено $50.

12. Від. 58, Ютіка, Н. Й. Михайло Доновяк, хорий на сухоти 2½ року, просить $75. Ухвалено $50.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„В ОКРЗДОРОВІ НЕМАЄ БЮРОКРАТИЗМУ!"

В осередку Окрздоровя брались працювати в усіх галузях роботи, але нічого не доводили до кінця. Трошки боролись із бюрократизмом, трошки поліпшували й раціоналізували роботу апарату, трошки розгортали самокритику, говорили й про масову економроботу, але нічого до пуття не доведено. Про бюрократизм говорили тоді, коли обмірковували постанови XVI партконференції. Тут відзначали, що боротися з бюрократизмом треба, але конкретно цього завдання ні на осередку, ні на зборах співробітників не обмірковували. Переглядаючи пляни роботи, ви не знайдете жадного конкретного пункту, що саме треба зробити, щоб боротися з бюрократизмом. Враження таке, що ніби в Окрздорові зовсім немає бюрократів. Нам здається, що осередок взагалі не розуміє завдання партії про боротьбу з бюрократизмом. Ось постанова бюра партосередку з 4/XII—28 року. Бюро, обмірковуючи питання „о явлении бюрократизма в учреждении Окрздрава", постановило: „моменту бюрократизму, как в первом, так и в другом случае нет, есть, как в том, так и в другом упущения администрации". А щоб люди не казали, що осередок Окрздоровя не бореться з бюрократизмом, у пляні написано: „зосередити увагу на боротьбі з бюрократизмом". Оце все.

Щоб казали й про те, що осередок працює над раціоналізацією й поліпшенням роботи апарату, вжито таких заходів: обмірковували доповідь на бюрі про штати, організовано спеціяльну комісію. Але наслідків виконання постанов бюра немає тому, що ніхто цього не перевіряв. За весь час своєї роботи тільки дещо зроблено, щоб раціоналізувати апарат саносвіти.

Коли спитати будь-якого члена партії, чи знає він, хто працює в апараті Окрздоровя, то на це запитання ви відповіді не матимете. Навіть секретар осередку тов. Олійник пошле вас до комісії, яка має чистити апарат. Проте тов. Олійник хоч і не знає, хто працює в апараті, але він вам відповідатиме, що апарат саносвіти чужий та що коли доводиться провадити якісь кампанії, то деякі співробітники чинять опір заходам осередку.

В Окрздорові, як і в кожній радянській установі, є й висуванці. Ось, наприклад, тов. Будкевіч, колишній робітник, тепер працює як заступник зав. Окрздоровя. Але тов. Будкевіч завжди скаржиться, що йому не допомагають й навіть не підтримують фахівці-комуністи в роботі. Одного разу тов. Будкевіч розпорядився надіслати одного хворого до лікарні, але завідувач розподільника, член партії тов. Цебовський не виконав цього розпорядження, мовляв, якийсь Будкевіч, що нічого не тямить у лікарських справах, буде керувати. Останнього року висування до апарату зовсім не було, а осередок над цим не працював.

І про самокритику в осередку говорили взагалі, обмірковували це на зборах, але знов таки для людського ока, бо до самокритики не притягнено маси, а робітники апарату бояться критикувати адміністрацію.

І до соціялістичного змагання осередок взявся. Про це вже є й постанова бюра, але... умови з Шляхздоровям П.-З. з. ще не складено, а змагання в середині апарату Окрздоровя навіть і не починали.

І виходить, що осередок ніби й працював, але конкретних наслідків немає. А чому це так, комісія в справі чистки вияснить.

(„Пролетарська Правда", Київ).

Подвійна заплата. Амієнського епископа Де ля Мот голив усе той сам голяр. Раз після голення епископ запримітив, що голяр скалічив його та що йому тече кров.

Прикликав голяря, дав йому дуката та сказав:

— Приятелю, я вам заплатив за голення, а ось це вам іще даю за те, що ви мені пустили кров.

—o—

Порадив собі.

Вчитель, що переходить попри лавки:

— Алеж, хлопче! Що робить твій черевик на лавці?

Учень: Я забув, прошу пана професора, свою радирку, тому витираю ґумовим обцасом.

—o—

Аґент товариства обезпечень до гостя в гостиниці:

— Перепрашаю, чи ви вже обезпечені в нашім товаристві?

— Ні.

— То зле — крайня пора, щоби ви обезпечилися від випадків!

— Чому?

— Так, бо ви сіли на капелюх чемпіона-боксера, що он там сидить на другому кріслі.

Raising the Family—It seems that—Oh well, read it yourself!

